

Boj framasonom!

Boj proti framasonom, ki je pri nas v teku, vedno bolj odmeva v najširših masah našega delovnega ljudstva. Vendar jih je še vedno mnogo onih, ki ne vedo, kako se framasoni udeležujejo in kakšen je njihov vpliv ter se zato ne zavedajo za kako velikansko borbo gre in kako važno je, kakšen bo izid te borbe za naše celokupno socialno in politično življenje.

Iz sigurnih zaklonišč svojih lož in tudi mimo lož so framasoni celih 20 let odločevali o važnih vprašanjih našega narodnostnega življenja. Oni so dajali smer naši mednarodni politiki. Oni so dajali smer naši notranji politiki. Oni so udarili svoj pečat na naše gospodarsko in socialno življenje. In ta pečat je reakciarno-kapitalističen.

Nočemo govoriti o njihovem političnem vplivu. Kar je za nas v tem času, ko stojimo pred velikimi socialnimi reformami, najvažnejše, je vladavina masonerije v odnosih med človekom in strojem, med delom in kapitalom.

Ni slučajno, da je bila masonerija vedno branilec liberalno kapitalističnega gospodarstva, kakor je tudi odločen branilec liberalno kapitalističnega demokratičnega političnega reda. Kadar so socialni odnosi postavljeni na liberalno bazo, tedaj se človeško dostojanstvo ne priznava ter postaja delo navadno tržno blago in se zato delavca plačuje samo kot delovno silo, kot stroj, kot orodje. Odtod tudi izvira pojem o delovnem trgu, torej o trgu, kjer se delavec prodaja kakor govedo ali kakoršnokoli drugo blago.

Masonerija je instrument one maloštevilne kategorije, ki je v zadnjih 100 letih vladala nad Evropo: meščanstva. Masonerija je organizacija, ki ščiti interese te kategorije v gospodarstvu in politiki.

Da bi bila močnejša in udarnejša, se skriva pred javnostjo in se drži v temi in tajnosti svojih lož. S tem doseže, da narod ne čuti, odkod prihaja bič, ki šviga nad njegovo glavo.

Lepe so fraze o bratstvu in svobodi, o enakosti, ki jih slišimo tako često iz ust masonov, njihovih hlapcev in priveskov. V resnici pomenijo: enakost vseh v brezpravnosti in odvisnosti od zlatega teleta, ki ga varujejo bratje svobodni zidarji. Bratstvo malega kroga masonov, čvrsto povezanega med seboj radi vladavine nad narodi in njihovo usodo. Svoboda pa je za masona, da s pomočjo nje uredijo državno življenje in odnose med stanovni v narodu tako, da s tem najboljše uredijo in zaščitijo svojo neovirano vladavino.

Velike naloge stojijo pred Jugoslavijo. Polnih 20 let je posvetila pod vladavino masonov, ki so se zajedli v vse važnejše ustanove našega javnega življenja, brezpomembnim in nesmiselnim trenjem. Moči našega naroda so morale vedno znova v medsebojne razprtije in boje, da se s tem odvrta pozornost naroda od onih velikih vprašanj, ki so vezana z njegovim obstojem, z njegovim pravim in resničnim življenjem. Zato so masoni vsa ta trenja med narodom organizirali načrtno in z veliko spretnostjo.

Čemur so masoni posvetili posebno pozornost, to je razredni boj. Njim ni všeč, če bi se narod in njegove produktivne sile združile k vzajemnemu sodelovanju za splošno narodno korist. Zato je treba vedno znova ustvarjati neopravdana nasprotja med posameznimi družabnimi sloji. To se doseže na ta način, da se daje privilegije onim, ki posedujejo kapitalije, in da se z nepravničnim ravnanjem z delovno silo razdraži delovno ljudstvo. Ustvarja se

Gospodarske in socialne reforme dobimo

Ko je pred tedni predsednik vlade Dragiša Cvetković podal na zborovanju Jugorasa v Beogradu svojo izjavo o predstojajočih reformah v naši državi in ko so te izjave s svoje strani potrdili še tudi ministri iz hrvatskega narodnega vodstva, je v našem časopisu in v našem javnem življenju završalo.

Vsi so pričakovali, da bodo reforme nosile značaj revolucije in da bodo na kratko pomedli z vsemi starimi oblikami našega javnega življenja. Mnoge je prav do srca zazebljo ob mislih, da so sedaj zanje minili zlati časi privilegirancev. Mnogi, ki jim doslej ni šlo dobro, so se zbal, da bi jih reforme še bolj uklenile v njihovo revščino in da bi nekako od zgoraj določile tak red pri nas, ki bi sicer vrgel iz sedla staro gospodo, ki bi pa novo družbo opredelil v skupino novih privilegirancev in v množico izrabljenih. Mislili so, da bomo pri nas kratko malo posnemali vzore političnega totalitarizma naših sosedov in jih vsa zagotavljanja, da morajo spremembe sloneti na naših domačih delavskih prilikah, tega strahu niso osvobodile.

Posnemanja tujih sistemov si tako pri nas nihče ni želel, nihče ni hotel sprememb, kakor bi jih moglo prinesiti prazno posnemanje tujih vzorov. Izredni časi pa so vseeno v zadosti žarki luči pokazali, da smo imeli prav mi, ki smo poudarjali nezdržnost liberalno kapitalistične družbe in zahtevali po njenem zlomu novo stanovsko.

V nekaterih člankih zadnjega časa smo skušali dopovedati, da se je treba za spremembe pripraviti, da je treba zanje delavski stan usposobiti. Pokazali smo tudi smernice za izgraditev ogrožja bodoče stanovske družbe.

Po prvem valu časopisnih člankov in debat je bilo videti, da napovedanih izprememb ne bo. Pokazalo pa se je, da je tudi v vodilnih krogih isto spoznanje, da je treba stari gospodarski sistem in staro socialno zakonodajo le postopoma spreminjati in uveljavljati novo. Zadnje dni se namreč trdovratno vzdržujejo vesti, da bo vlada že v bodočih dneh izdala posebne gospodarske zakone za postopno demontažo kapitalizma v naši državi. V glavnem se poudarja sledeče:

Zasebni kapital bo v njegovih pravicah omejen. Moral bo imeti pred očmi koristi skupnosti in narodne celote. Onemogočeno mu bo izkoriščanje delavskih slojev preko teh meja.

V celotno industrijo bo država uvedla strogo nadzorstvo. Nadzorovala bo proizvodnjo in zaposlitev.

zakone na papirju, ki se izvajajo tako, da izvirajo iz tega nove težkoče, nova nasprotja, novo nezadovoljstvo.

Temu je treba vendar enkrat napraviti konec. Splošni interesi naroda zahtevajo predvsem rešitev socialnih vprašanj v naši državi. To se ne doseže z politiko sovraštva in politiko hujškanja na medsebojno borbo med posameznimi činitelji proizvodnje. Nasprotno, nad vsemi temi činitelji, kot najvišji zakon, mora stati življenje in napredek narodne celote.

Vsi bolehniki izrastki kapitalizma, ki so vedno na novo vzrok krivicam in uporom, se morajo zato odstraniti. Odstraniti se mora tudi vsako stremljenje, da se s pomočjo kapitalističnih krivic ustvarja in povzroča boleznih na narodnem telesu. Kakor je mogoče zatreči vsako protinardno propagando tujerodnih ideologij, tako se tudi mora uničiti reakcija kapitalizma. To veliko čiščenje, ki ga ves narod pričakuje z vedno večjo nepotrpežljivostjo, bo

Narodna banka, ki je bila doslej last delničarjev in tako na škodo narodnih množic zasebno kapitalistično podjetje, se mora preurediti. Narodna banka mora postati res narodna, njeni dobički se morajo vračati v njegove lastne vrste.

Vlada bo poiskala denarnih sredstev z notranjimi posojili za velika javna dela. Nihče, ki je voljan delati, ne sme biti brez dela.

Uveljavila se bo nova uredba o minimalnih plačah za vso državo. Uredba bo minimalne plače dvignila in jih prilagodila obstoječim življenjskim potrebam delavstva.

V podjetjih, ki ne bodo izvajala od države določenih predpisov, bo država postavila komisarje, ki bodo ta podjetja upravljali tako, kakor to zahtevajo interesi splošnosti. Tovarniška proizvodnja bo šla na to neposredno med odjemalce in bo onemogočila verženje in navijanje cen.

Kapitalu ne bo več dovoljeno, da bi po svoji mili volji odločal o produkciji in s tem tudi pri delu. Ne bo mogel nič več brez ozira na druge samo zaradi konkurence in svojega dobička kopičiti materialnih vrednot in njihovo nakopičenje izrabljati potem za dviganje cen ali za nižanje mezd. Tudi ne bo mogel več sam odločati o razširitvah in o ustanovitvah svojih obratov. Nič več ne bo mogel nekontroliran delavstva odpuščati in ga gospodarsko izkoriščati.

Nova zmaga viničarjev

Ban dr. Marko Natlačen izdal novo dopolnilno uredbo za zaščito viničarjev.

Po dolгих letih neutrudnega dela so viničarji lansko leto po uvidevnosti in s sodelovanjem našega narodnega vodstva dosegli v državnem parlamentu možnost za uveljavljanje posebne uredbe za naše viničarje. G. ban dr. Natlačen je to možnost takoj izkoristil in izdal kot prijatelj izkoriščanega delavstva posebno viničarsko uredbo. Med vinogradniki, delodajalci viničarjev, je nova uredba vzdignila dokaj prahu. Na vse mogoče načine so skušali izbegavati njena določila in so celo zaradi nje viničarje še bolj izkoriščali in šikanirali. Mislili so, da zakon zanje ne obstoja in da ga smejo po mili volji gaziti, kakor se njim prav zdi. Toda naša viničarska zveza je šla med viničarje, jim tolmačila njihove pravice,

razlagala določila uredbe in ugotavljala nekatere nedostatke, ki so se zaradi izrazito nesocialnega stališča delodajalcev pokazali takoj z vso jasnostjo. Zbrala je iz novih izkustev vse pomankljivosti in sestavila predloge za dopolnitev viničarske uredbe, ki naj bi viničarje kar moč ščitili proti nesocialnim delodajalcem. Novi predlogi so odpravili vsako dvomje in vsako izbegavanje dolžnosti s strani vinogradnikov.

Viničarska zveza je na to preko centralne ZZZD in preko naše Delavske zbornice pri g. banu zaprosila za novo dopolnilno viničarsko uredbo in g. ban jo je ta mesec tudi podpisal. Uredba je izšla v Uradnem listu in je stopila v veljavo. Uredba se glasi: (glej str. 2.)

prišlo kmalu. Toda pred tem še mora priti nekaj drugega: Odstranitev vseh onih, ki so povezani s starim življenjem in njegovimi oblikami.

Zapiranje lož ni vse. Je samo mali znak začetka velike borbe. Od vseh svojih postojank se morajo masoni odstraniti, kakor se morajo odstraniti vsi oni, ki priporočajo uničevanje naroda in njegovo cepitev na razrede, kategorije in grupe, ki se naj medsebojno do izkrevavitve borijo, da bi masoni in veliki kapitalizem, ki ga oni ščitijo, mogli vladati.

Eno je, s čemer moramo biti na čistem: da je isto tako sovražnik naroda državni kapitalizem kakor privatni kapitalizem. Niti država kot podjetnik in kapitalist ni napram svojemu partnerju v gospodarstvu blažja od privatnega, ako je temelj socialne ureditve osnovan na načelu medsebojne borbe.

Zato pričakujemo:

1. Da se odstranijo vsi oni elementi, ki onemogočajo velike socialne refor-

me, ki so danes neobhodno potrebne, brez ozira na to, na kakšnih mestih ti sedijo.

2. Da se objavi seznam teh ljudi, posameznikov in ustanov, ki so krivi in odgovorni za socialne krivice v preteklosti in politične zablode, v katere so vrgli narodne mase.

3. Da se nato pristopi k ustvaritvi novega sistema ne samo v socialnih odnosih, temveč tudi v politiki, ker samo tedaj, ako so socialne in politične razmere v medsebojni skladnosti, obstoja garancija, da ne bo ena klika pod drugo firmo na novo zavladala in uničila to, kar je urejeno.

Delati je treba hitro, čim hitreje. Vsak izgubljeni dan na poti k ustvaritvi nove pravice je nenadomestljiva izguba, ki bo povzročila najtežje posledice. Vsako oklevanje je danes ne samo neopravičeno, temveč celo nevarno. Interesi države, interesi naroda zahtevajo zelo hitre, zelo odločne in brezkompromisne ukrepe.

Spremembe in dopolnitve viničarskega reda

Na osnovi § 91. finančnega zakona za leto 1939./40. predpisujem po zaslišanju banskega sveta tole

UREDBO

o spremembah in dopolnitvah uredbe o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem (viničarskega reda) z dne 13. julija 1939.*

§ 1.

§ 6. se spreminja in se glasi:

Viničar ima sledeče prejemke:

a) prosto stanovanje v vinogradnikovi zgradbi; če k zgradbi spada vrt za zeleknjavo, dobi tudi tega;

b) na vsakega $\frac{1}{2}$ ha vinograda, ki ga obdeluje za vinogradnika, najmanj $\frac{1}{8}$ ha deputatne zemlje (sposobne za pridelavo žitaric in okopavin) in ravno toliko travnišča; če pri vinogradu ni zadostne deputatne zemlje, mora vinogradnik namesto manjkajoče deputatne zemlje dati viničarju letno najkasneje do 1. novembra toliko krušnega zrnja oziroma krompirja, kolikor bi se ga povprečno pridelalo na manjkajoči površini; v tem primeru se računa, da se pridelala 100 kg krušnega zrnja na 20 arih in 200 kg krompirja na 5 arih; če ni zadostnega travnišča, mora vinogradnik dati viničarju ustrežajočo količino krme po odbitku stroškov pridelave ali protivrednost v denarju;

c) steljo, ki jo oskrbi vinogradnik sam; k stroškom za spravljane stelje za vinogradnikovo živino prispeva vinogradnik polovico;

č) če ima viničar svojo živino ali popoln hasek vinogradnikove živine (mleko in tele), nosi stroške za spravljane krme viničar, drugače pa vsak polovico;

d) če oskrbuje viničar vinogradnikovo živino s svojo krmo, je mleko njegovo; če pa oskrbuje vinogradnikovo živino z vinogradnikovo krmo, mu gre za oskrbovanje v pogodbi določena odškodnina bodisi v denarju, bodisi v naravnih, hasek od te živine pa je vinogradnikov;

e) ne glede na to, čigava je živina, ki jo viničar redi, razpolaga z gnojem, ki se pridelala od 1. decembra do 30. aprila, viničar, vendar le v korist deputatne zemlje in travnišča, z ostalim pa razpolaga vinogradnik;

f) viničar mora dobiti kot nagrado poleg količine tropin, določene v pogodbi, še din 100.— letno od vsakega $\frac{1}{2}$ ha vinograda, ki ga viničar obdeluje; nagrado je plačati do 1. novembra; če vinograd obdeluje več viničarjev skupno, se nagrada deli med viničarje sorazmerno številu njihovih delovnih moči;

g) poleg gorenjih prejemkov dobiva viničar zase in za svoje delovne moči pogojeno dnevno mezdno za vsako delovno moč in vsak dejanski delovni dan, ko delajo bodisi sam, bodisi njegove delovne moči v vinogradu ali na ostalem vinogradnikovem posestvu; ta mezda mora znašati najmanj: za navadna dela v poletnih mesecih po din 10.—, v zimskih po din 8.—, za kvalificirana težja dela, naštetja v 5. odst. tega paragrafa, pa v poletnih mesecih po din 12.50, v zimskih po din 10.—.

Od zgoraj določene mezde ali od letne nagrade sme vinogradnik odračunati srednjo vrednost tistih prejemkov v naravi, ki jih viničar po pogodbi dobi mimo onih, določenih v toč. a) do e) tega paragrafa. Če so ti prejemki v zemljiščih, se računa kot srednja vrednost legi in kakovosti zemlje ustrežajoča najemniška vrednost zemljišča v dotičnem kraju, če pa so ti prejemki v drugačnih naravnih, se srednja vrednost računa po vrednosti dotičnih prejemkov na mestu samem. Rožje in trava iz vinograda se ne odračunavata od določene mezde ali letne nagrade, mora si jih pa viničar spraviti iz vinograda na lastne stroške.

Če je dogovorjeno, da se vinograd obdeluje ali se posamezna dela v vinogradu ali na ostalem vinogradnikovem posestvu opravljajo v akordnem delu, dnevna mezda v akordu ne sme biti manjša od dnevnih mezde, ki je v pogodbi določena za dela (§ 1. te uredbe), ki se ne delajo v akordu, pri čemer se računa, da je za obdelovanje enega orala vinograda potrebnih najmanj 100 delovnih dni ne všteti tretjo kop.

Brez viničarjeve privolitve delo v akordu ni dovoljeno.

Za kvalificirana in težja dela se štejejo: rigolanje, cepljenje, škropljenje, žveplanje, jesenska ali zimska globoka kop in rez.

Globoka kop, najsi bo jesenska, zimska ali spomladanska, je tista kop, pri kateri se koplje 25 do 30 cm globoko ne glede na gnojenje. Kop, pri kateri se samo praši, ni globoka kop.

Višino minimalnih mezd, določenih pod točko g), more ban spremeniti po zaslišanju Vinarskega društva v Mariboru in Stokovne zveze viničarjev v Ljutomeru.

* Prvotno uredbo gl. »Službeni list« št. 338/57 iz leta 1939.

§ 2.

Za § 6. je dodati nov § 6. a, ki se glasi:

§ 6. a

Mleko od viničarjeve živine je viničarjevo.

Kjer je navada, da viničar dobi mezdo ali del mezde v mleku, ki ga mora sam vnovčiti, mu mora vinogradnik dati v denarju tisto razliko, ki ni pokrita z izkupičkom od mleka, razen tega pa mu mora vinogradnik dati v denarju tisto razliko, ki ni pokrita z izkupičkom od mleka, razen tega pa mu mora dati tudi odškodnino za trud in čas, izgubljen pri prodaji (§ 6., točka g).

§ 3.

§ 15. se spreminja in se glasi:

Pijača, ki jo dobi viničar, mora biti zdrava in nepokvarjena in ne sme biti ponarejena. Šmarnica je prepovedana.

Pijača je obvezna dajatev tam, kjer je bilo doslej dajanje pijače v navadi.

Tudi tam, kjer dajanje pijače doslej ni bilo v navadi, pa se pijača daje, se njena vrednost ne sme odračunavati od mezde v smislu drugega odstavka § 6. te uredbe.

V primerih drugega in tretjega odstavka tega paragrafa viničar nima pravice do odškodnine, če ne pije.

Materam, poročenim in neporočenim, se mora dati prilika, da doje svojo deco. Zaradi tega se jim ne smeta krajšati redni odmor in mezda.

§ 4.

Za § 16. je dodati nov § 16. a, ki se glasi:

§ 16. a

Za dela, ki jih po tej uredbi oziroma po pogodbi opravlja viničar s svojimi delovnimi močmi, sme vinogradnik najeti tuje delovne moči samo v primerih, ko viničar z delovnimi močmi, ki jih je po pogodbi dolžen imeti, zaradi vremenskih razmer ali nenadno nastopivših rastlinskih bolezni ne bi mogel opraviti dela v takem času, da se gospodarstvo obvaruje večje škode. Kdaj se mora kakšno delo opraviti in vrstni red dela na vsem posestvu določi vinogradnik.

§ 5.

§ 23. se spreminja in se glasi:

Selitev se vrši v času od 1. do 11. novembra. Ako se vinogradnik in viničar sporazumeta, se selitev lahko vrši tudi v drugem času, n. pr. spomladi.

Ko viničar zapusti službo, mora v redu izročiti vinogradniku vse, kar mu je dal v uporabo, oskrbo in varstvo.

Vse, kar viničar pridelala na deputatni zemlji in kar dobi kot odškodnino za opravljeno delo, je njegova last. Če namestila od teh pridelkov kaj prodati, jih mora med službeno dobo ponuditi v nakup najprej vinogradniku, ob koncu službene dobe pa najprej vinogradniku, če ta ne kupi, pa svojemu nasledniku, in sicer po dnevni ceni. Če viničar pusti v viničariji seno iz vinogradnikovega zemljišča, mu mora vinogradnik na zahtevo plačati dneve za dneve, ko je to seno spravljalo, če ni za to delo že plačan.

Če dobi viničar drva kot deputat, so njegova last in jih lahko odpelje; če pa dobi seno in slamo samo za uporabo, mora pri odselitvi seno in slamo, ki se nista uporabila, pustiti nasledniku. Gnoj ostane vinogradniku brez odškodnine. Stroške selitve nosi viničar.

Viničar, ki je zapustil službo pri drugem vinogradniku proti določbam te uredbe, vinogradnik ne sme sprejeti v službo in odgovarja za vso škodo, ki bi s tem nastala drugemu vinogradniku.

§ 6.

Za § 37. je dodati nov nadpis z novimi §§ 37. a, 37. b, 37. c, in 37. d, ki se glasijo:

Komisija za pregledovanje viničarskih pogodb.

§ 37. a

Na sedežu sreskega načelstva, v čigar območju so viničarji, se ustanovi posebna komisija iz treh članov za pregledovanje viničarskih pogodb.

Predsednik komisije je sreski načelnik, ostala dva člana pa sta srezo dodeljeni politično-upravni uradnik in sreski kmetijski referent. Če pri sreskem načelstvu ni dodeljenega politično-upravnega uradnika ali kmetijskega referenta, mora sreski načelnik o tem poročati banski upravi, ki bo posle za ta srez prenesla na komisijo drugega sreza. Prav tako je postopati, kadar se pred komisijo obravnava zadeva sreskega načelnika ali zadeva njegovih sorodnikov in v svakov do tretjega kolena, kakor tudi kadar se obravnava enake zadeve ostalih dveh članov komisije in njihovih sorodnikov in v svakov do tretjega kolena, če pri dotičnem sreskem načelstvu ni dodeljenih več politično-upravnih uradnikov oziroma več sreskih kmetijskih referentov.

Komisija je sklepna, ako so navzoči vsi člani.

Šklepa se z večino glasov. Pri enakem številu glasov odločuje predsednik.

§ 37. b

Naloga komisije je, da pregleda vse tiste viničarske pogodbe, sklenjene med vinogradniki in viničarji, o katerih prejme bodisi ustno bodisi pismeno prijavo ali o katerih zana uradoma, da niso v skladu z določbami te uredbe. Prijavo na komisijo more vložiti vsakdo, zlasti pa vinogradnik in viničar, Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru, Stokovna zveza viničarjev v Ljutomeru, vsa državna in samoupravna oblastva in organi javne varnosti. Prijava mora biti vložena najkasneje v roku treh mesecev po podpisu pogodbe. Po kasnejših prijavah ali zaznanjih se ne postopa.

§ 37. c

Predsednik skliče komisijo najkasneje v roku 15 dni potem, ko je prejel prijavo ali je uradno zaznal za tako pogodbo.

Komisija posluje v smislu določb zakona o občem upravnem postopku.

O razpravah pred komisijo se vodi zapisnik, iz katerega morajo biti razvidne ugotovitve in sklepi komisije. Zapisnik podpišeta predsednik in zapisnikar.

Ako se komisija uveri, da sklenjena pogodba ni v skladu z določbami te uredbe, z utemeljeno odločbo proglasi pogodbo za nično ter naroči pogodbenikom, da skleneta novo pogodbo. Hkrati prijavi v pogodbi zapažene prekrške in nedostatke pristojnemu občeupravnemu oblastvu prve stopnje radi uvedbe kazenskega postopka.

Odločbo podpiše predsednik.

Proti odločbi komisije je dopustna pritožba na kraljevsko bansko upravo po določbah zakona o občem upravnem postopku.

§ 37. d

Glede odškodninskih zahtev oziroma prejemkov, kakor tudi glede izvršbe veljavno smiselno določbe §§ 33. do 35. te uredbe.

§ 7.

§ 41. se spreminja in se glasi:

Pravice, ki pripadajo viničarjem v smislu §§ 6., 6. a, 9., 10., 14., tretji odst., 15., 16. a, 17., 18., 19., 22., 25., 26., 37. in 38., se z viničarsko pogodbo ne morejo omejiti.

§ 8.

§ 42. se spreminja in se glasi:

Kaznuje se z denarno kaznijo od 10 do 1000 dinarjev, ob neplačilu v odrejenem roku pa z zaporom od enega do dvajsetih dni:

a) imetnik (lastnik, uživalec, zakupnik) vinograda, ki sprejme v službeno razmerje po § 1. osebo, ki nima po § 2. predpisane kvalifikacije za viničarja;

b) imetnik (lastnik, uživalec, zakupnik) vinograda, ki viničarsko službeno razmerje, obstoječe po § 1., spremeni v najemniško, zakupniško ali oskrbninsko, da bi se ognil obveznostim po tej uredbi;

c) imetnik (lastnik, uživalec, zakupnik) vinograda, ki sklene z viničarjem pogodbo, ki ni v skladu z odločbami §§ 4., 5. in 41. te uredbe;

č) kdor sprejme viničarja ali kdor stopi v službo kot viničar brez pismene pogodbe po določbah § 4.;

d) vinogradnik, ki uporablja osebe pod 16. letom starosti ali zdravniško spoznane dela neizpolne za delovne moči (četrti odstavek § 5.), ali ki uporablja mlajše delovne moči v nasprotju s predpisom zadnjega stavka petega odstavka § 5.;

e) vinogradnik, ki sili viničarja ali njegove delovne moči, da morajo delati ob nedeljah in praznikih brez nujnega razloga (§ 10.);

f) vinogradnik, ki zakrivi, da se obračun ne napravi pravočasno (§ 8.);

g) viničar, ki krši predpis prvega odstavka § 11. ali ki namerno krši predpis drugega odstavka navedenega paragrafa;

h) vinogradnik, ki ne sprejme viničarja v službo ob določenem času ali mu ne izroči dogovorjenega stanovanja ali deputatne zemlje (§ 13.);

i) vinogradnik, ki ravna proti predpisu § 15.;

j) vinogradnik, ki ravna proti predpisu § 16. a;

k) vinogradnik, ki krši predpis petega odstavka paragrafa 23.

Kazni izreka občeupravna oblastva prve stopnje v korist viničarskega sklada.

Proti izreku kazni je dopustna pritožba v roku 15 dni na kraljevsko ban. upravo.

§ 9.

Prijave za obstoječa službena razmerja morajo biti vložene pri komisiji za pregledovanje viničarskih pogodb najkasneje v roku petih mesecev od dne, ko dobi ta uredba pravno moč. Po kasnejših prijavah ali uradnih zaznanjih se ne postopa.

Pogodbe za obstoječa viničarska razmerja se morajo spraviti v sklad z določbami te uredbe najkasneje do 1. novembra 1940.

§ 10.

Ta uredba stopi v veljavo in dobi obvezno moč z dnem razglasitve v »Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine« v Ljubljani. S tem dnem prestateno veljati določbe uredbe o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem (viničarskega reda) z dne 13. julija 1939., kolikor nasprotuje določbam te uredbe.

V Ljubljani dne 10. avgusta 1940.

Ban: Dr. Natlačen s. r.

Viničarji so poromali k Jeruzalemu

Kakor da je Marija posebej izprosila pri Gospodarju vsega stvarstva za svoj praznik Vnebovzeta lepo vreme, tako, se nam je zdelo, ko smo šli, iz raznih viničarskih krajev na preteklo Veliko Gospojnico, ali kakor naši ljudje pravijo na Veliko Mašo in romali k Jeruzalemu. Izredno lep dan je bil in tako se je tudi končal. Tako pa se je to naše romanje tem lepše in prav lepo izvršilo. Marijina cerkev se je napolnila do zadnjega kotička.

Zelo lepo pridigo, dnevno praznika, namenu romanja in romarjev, ter sveto mašo je opravil g. ravnatelj Salezijanskega zavoda iz Verzeja. Prijaznemu, ustrežljivemu gospodu se tem potom še posebej javno zahvaljujemo.

Ker organista nismo mogli dobiti posebej za to priliko, pa so naši viničarji, viničarska dekleta in žene pod neakim vodstvom tov. Martina Rozmana prav lepo in navdušeno pele pri sv. maši tudi brez spremljanja orgel mašne in lepe Marijine pesmi.

Po končani sv. daritvi, se je množica naših romarjev zgrnila na severovzhodni strani cerkve ker se je vršilo kratko zborovanje pod predsedstvom načelnika viničarske Zveze tov. Korošca, ki je po kratkem pozdravu in uvodu, podal besedo našemu prijatelju, tukajšnjemu domačinu, akademiku g. Stanku Kocipru. Le-ta je takoj povzel besedo in govoril o temi: »Cerkve, Slovenci in stanovska družba«. Snov za ta govor bi se morala izvajati v dveh referatih, a govornik pa je oboje zli v en sam, lep, učinkovit, prepričevalen, jedrat govor. Ko se v drugem delu istega dotaknil naših slabosti, nezavednosti kot dobrih in pravih Slovencev, so udarjale njegove besede silno trdo; že itak splošna tišina je postala še tišja, pozornost poslušalcev še večja. In kako ne? Saj je vsak izmed nas moral, pod silnim učinkom besed tega priznanega govornika hoteti ali nehoti sam pri sebi priznati, da je že velikokrat več ali manj grešil napram svoji slovenski narodnosti.

Za globoko zamišljen, obenem pa tako poljuden in vsakomur lahko razumljiv, pa

izvrstno izvajanje govor, ki je zborovalcem pač posegel globoko v duše in srca g. govorniku iskreno čestitamo, se mu zahvaljujemo še posebej, da je rad prišel med nas, četudi smo le samo, večkrat in mnogokje malo upoštevani viničarji-delavci. Upamo, da bo tudi prihodnje še rad prišel med nas, ko bo imel priložnost in ga bomo zaprosili.

Blizu 1 uro trajajoče zborovanje je zopet isti predsednik zaključil s toplim pozivom na zborovalce, da naj bi ponesli tako iskreno izgovorjene besede govornika k svojim družinam, svojim sosedom in tovarišem, ter skrbeli sami s svojimi stanovskimi tovariši vred, da bi bili in ostali dosledni katoličani, zavedni Slovenci, zvesti državljeni ter neustrašni borci za vse dobro in pravično. Le kot taki bomo mogli biti graditelji in nosilci nove, boljše obetajoče se stanovsko urejene človeške družbe.

Brez vsakršne reklame, brez letakov, še brez pravočasnih časopisnih poročil, ter še vključ zmedam v poročilih radi točnega datuma prireditve romanja k Jeruzalemu, je cela prireditev lepo uspela; to nam potrjujejo številne izjave udeležencev, ki so izjavljali, da naj bi se tako romanje k Jeruzalemu vršilo vsako leto. To izraženo željo smo vzeli na znanje in bomo tudi zato poskrbeli, da bo Marijina cerkev pri tem tako daleč znanem kraju — Jeruzalemu večkrat obiskana; vsako leto se enkrat posebej od skupin romarjev, viničarjev in delavcev; saj je tudi Marija bila delavka, enako njen mož sv. Jožef; še Božji Sin je bil delavec, četudi sam Bog, je tudi sam osebo in s svojimi rokami delal ter si skupaj s svojima rednikoma služil vsakdanji kruh.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

Polovico potnih stroškov si prihrani kdor potuje v prvi polovici meseca septembra v Ljubljano. Dne 31. avgusta prične jesenski Ljubljanski velesejem, ki traja do 9. septembra. Kdor si velesejem ogleda, ima brezplačen povratek.

Naša borba - naša rast

Zahteve našega gradbenega delavstva

Strokovna zveza gradbenega delavstva je kot najmočnejša organizacija te stroke sklicala v nedeljo 18. t. m. širši sestanek zaupnikov in zastopnikov posameznih organizacij, da iz ust tega delavstva sliši dejanski položaj gradbenega delavstva. Po zaslišanju istih je bila sprejeta sledeča resolucija, ki naj se pošlje vsem merodajnim krogom. Resolucija se glasi:

1. Minimalna mezda naj se zviša toliko, da bo slehernemu delavcu omogočen življenjski obstoj. Poleg tega naj ima ban možnost, da za svojo banovino zviša to mezdo vsaj za 50% z ozirom na posebne prilike v banovini.

2. V okviru načrtov za ustanovitev sindikatov naj se upošteva želja gradbenega delavstva o ustanovitvi posebnih gradbenih sindikatov, ki naj bodo sestavljeni iz res pravih zastopnikov gradbene dejavnosti, da bodo v stanju preprečiti vsakršno izigravanje kolektivne pogodbe, ostalih sporazumov ter določil socialne zakonodaje.

3. Zahtevamo stroge sankcije za kršitelje kolektivne pogodbe in socialne

zakonodaje, ki so posebno v gradbeni stroki zelo številni. Gradbenemu delavstvu ne koristijo še tako lepe uredbe in zakoni, če niso za nikogar obvezni.

4. Nadzorstvo nad izvajanjem socialne zakonodaje in kolektivne pogodbe naj bo podrejeno sindikatu, ki naj po svojih javnopravnih organih dobi pravico do tega nadzorstva in s tem nadomešča dosedanje Inspekcijo dela, katere ustroj, poslovanje in delokrog se je izkazal za dosedanje potrebe nedovoljnim in neučinkovitim.

5. Oddajanje državnih in javnih del naj se izvrši z odobritvijo gradbenega sindikata, da se s tem prepreči spekulacija podjetnikov z izigravanjem skupne pogodbe med državo in podjetnikom na škodo prizadetega delavstva.

6. Sindikatom naj se omogoči, da spravijo kolektivne pogodbe po posameznih banovinah v enoten sklad, zlasti pa njih tarifne lestvice, in s tem preprečijo preveliko razliko mezd po raznih gradbenih centrih države.

Pojasnilo o razpravah v tovarni Remec & Co na Duplici

Delovne razmere v tovarni Remec & Co. naj bi uredila kolektivna pogodba, ki je bila sklenjena meseca februarja 1936. S kol. pogodbo je bil urejen med drugim tudi mejni sistem, ter sprejemanje in odpuščanje delavstva. Razmere v tovarni so pa zahtevale vedno nova posredovanja in svrhu ureditve plač in drugih delovnih razmer. Od sklepa kol. pogodbe pa do danes je bilo podpisanih nič manj kot 25 dogovorov. Že tako veliko število dogovorov dokazuje, da delovne razmere v tovarni niso posebno zdrave.

Na željo podjetja je bilo v čl. 2. kol. pogodbe v točki 1. določeno, da se produktivno delo načelno plačuje z akordnimi mezdami.

V točki 4. pogodbe pa je bilo določeno, da se akordne postavke ne morejo znižati, kadar so bile tehnično pravilno določene, če je delavec radi svoje pridnosti in delovne sposobnosti dosegel višji zaslužek temeljne akordne osnove.

V čl. 4. točka 8 je bilo urejeno vprašanje, kako postopati, če nastane potreba redukcije staleža delavstva zaradi pomanjkanja dela v tovarni. Med drugim je bilo določeno, da se vsi taki odpusti kakor tudi brezplačni dopusti izvršijo sporazumno z obratnimi zaupniki.

Podjetje se ves čas ni držalo niti kolektivne pogodbe niti dogovorov. Zastopniki organizacij in delavski obratni zaupniki so imeli zaradi tega stalne intervencije. Do sedaj so se taki spori še nekako reševali. V zadnjem času pa gre vodstvo podjetja ostantantivno preko vsega, kar je bilo dogovorjeno v kolektivni pogodbi in v tako številnih dogovorih.

Neupoštevanje kol. pogodbe in dogovorov se očituje zlasti v naslednjem:

1. V nekaterih oddelkih je podjetje ukinilo akord, dasi je akordne postavke ugotavljal dve leti poseben oddelek pod strokovnim vodstvom. Značilno je pa to, da je podjetje ukinilo akordne postavke le v tistih oddelkih, ki so boljše zaslužili. V oddelkih, kjer je zaslužek slab in bi bile urne plače za delavstvo boljše, pa je akord obdržalo.

Ko je podjetje določalo za oddelke, v katerih je ukinilo akordne mezde, urne mezde, ni vzelo podlago povprečne akordne zaslužke, ampak je določilo popolnoma svojevredno urno mezdo, ki je za 20% do 40% nižja od dosedanjega akordnega zaslužka.

2. Vodstvo odreja dopuste, odnosno brezplačne dopuste ne da bi se preje posvetovalo z obratnimi zaupniki.

3. Izbegava razgovore z zastopniki strokovnih organizacij in delavskimi obratnimi zaupniki. V dopisu z dne 27. julija 1940 je pa uradno sporočilo zaupniškemu zboru, da ga bo smatralo za sovražnika podjetja in da bo podjetje tudi primerno postopalo proti njim, če bodo še dosledno proti liniji, katero je ubralo podjetje.

Nastane vprašanje, zakaj so, odnosno zakaj morajo biti delavski zaupniki proti liniji podjetja? Linija podjetja se da slutiti iz razglasa z dne 20. VI. 1940., ki ga podjetje naslovi na delavstvo v posebni brošuri. V tej brošuri ugotavlja podjetje, da je tempo dela v tovarni tako zelo podobičajno tovarniško višino, da se iz njega drugi industriji že kar norčujejo. Zato mora delavstvo s tem dolgočasnim tempom prenehati in dvigniti produkcijo. Od

dviga produkcije bo zavisna tudi višina plače. Podjetje obljublja, da bo vestnim delavcem avtomatično t. j. ne da bi morali še preje prositi, zvišati plače. Podjetje je mnenja, da bi se mogla produkcija zvišati najmanj za 30%.

Da bi podjetje doseglo hitrejši tempo in zvišanje produkcije je podjetje pričelo se posluževati naslednjih sredstev: Izpremeniti hoče način dela in uvesti tekoči trak. Potom tega traka hoče doseči prisilen tok dela. Mojstri pa imajo nalogo, da ugotovijo kapaciteto delavcev in strojev. Podjetje upa, da bo s tem prisililo delavstvo ob zmanjšanem zaslužku do večje storitve.

Poudarjamo ob zmanjšanem zaslužku. Kako določuje podjetje urne plače v oddelkih v katerih je ukinilo akord, smo že ugotovili. Kljub zelo reduciranim plačam zahteva pa isto storitev, ki pa naj bi se še zvišala, ko bo uveden tekoči trak.

Delavski zaupniki seveda ne morejo biti za tako linijo, še manj na delavske strokovne organizacije. Vsi se dobro zavedajo, da hoče doseči podjetje s svojo linijo dvojce: Znižati plače ob zvišani produkciji in zrušiti delavsko zgradbo, ki si jo je delavstvo postavilo v velikim trudem in žrtvami. Kajti podjetje hoče imeti proste roke. Kakšnih sredstev se podjetje poslužuje, da bi doseglo ta namen?

1. Hoče ustvariti med delavstvom spore in nezaupanje s tem, da daje nekaterim ob ukinitvi akorda pri istem delu in pri isti storitvi višje urne plače in še celo redne mesečne doklade.

2. Da podjetje samo brez sodelovanja zaupnikov določi, kateri so tisti pridni delavci, ki zaslužijo zvišanje plače.

3. Da stalno odklanja stike z delavskimi strokovnimi organizacijami. To sicer razumemo. Podjetje ima namreč zelo slabo vest. Nele glede raznih novotarij, ki gre do skoraj izključno v breme delavstva, ampak tudi zaradi tega, ker prezira delavsko zakonodajo. Ne plačuje v redu zaslužka delavcem, ki so vpoklicani na orožne vaje, celo minimalnih mezd ne plačuje, da si je napravil g. ban pri teh izjemo samo zaradi trdte Remec & Comp.

Skratka. Vodstvo podjetja je napovedalo odkrit boj organiziranemu delavstvu. Delavstvo ta boj sprejema, ker noče priti v položaj hlapcev.

Kaj je delavstvo ukrenilo proti tem namakanjem podjetja?

Delavstvo vztraja pri svoji zahtevi, da se urejuje njegove zadeve sporazumno z njegovimi zastopniki. Da se razčisti to vprašanje bodo zahtevale strokovne organizacije uradno obravnavo.

V svrhu učinkovitejših obrambe in borbe je delavstvo izvolilo medstrokovni svet. S tem ustvarilo enotnost fronte cele tovarne. Medstrokovni svet je prevzel vodstvo vseh akcij in mora delavstvo brezpogojno izvrševati njegove odredbe.

Dolžnost delavstva je, da ustvari trdno disciplino in da si ne pusti vzeti medsebojnega zaupanja. Istotako mora vestno izpolnjevati svoje dolžnosti do strokovnih organizacij.

Pod temi pogoji bo delavstvo nepremagljivo in bo zmagovito doseglo to od vodstva tovarne vsiljeno borbo. Živi borba! Jugoslovani. strok. zveza, Rozman Jože I. r. Zveza lesnih delavcev in sorodnih strok, Bricelj Niko, I. r. Zveza združenih delavcev, Breznik, I. r.

Petanjci

Most čez Muro je dograjen. Krampi in lopate bodo kmalu utihnile. Most bo izročen prometu, bo v ponos tvrdki »Slograd« in tudi našemu delavstvu, ki je s svojimi močmi doprineslo nainglavnejše delo, da se je ta most, kot gotovo veli-

Naš boj v Prekmurju

Uredništvo »Murske krajine«, tednika v Murski Soboti, objavlja pod naslovom »Poslano« večji dopis s svojo pripombo: za »Poslano« uredništvo ne odgovarja, v katerem bi naj vse podpisane delavke — 250 po številu — v tovarni perila Cvetič Janeza v Murski Soboti, javnosti neizpodbitno dokazale, da so skozi in skozi zadovoljne s sedanji mezdami, izplačani mi z dne 8. avgusta 1940. — Oglejmo si »veličino« teh tako sijajnih mezd, da jih je vredno hvaliti pred javnostjo ter se na nje sklicevati, češ katero podjetje v Prekmurju nudi več, kakor podjetje Cvetič v Murski Soboti! Od 250 objavljenih mezd jih je točno 50 takih, kjer delavke zaslužijo pod 30 din na dan. Samo pet delavk od vseh 250 »zadovoljnih«, zasluži nad 35 din, največ 37.60 din, le dve delavki po 40 din. In tudi če bi vseh 250 delavk zaslužilo 35 din dnevno, se ne more to z datumom 8. avgusta 1940 »današnjega draginjskega časa«, smatrati kot neko sijajno, obče zadovoljivo delavsko mezdo. Na vprašanje, kdo je reditelj otrok, oče ali mati, more enostavno odgovoriti vsak delavec: »Mezda, plača!« Ker ako tega ni, ni kruha, ne obleke. Samo oče in mati ne zadostujeta še! Kaj je mezda 35 din, ali še manj, danes, tudi v Murski Soboti, to ve vsakdo. Ako je mezda vsaj 4 do 5 »kovačev« na dan, kakor se kot taka uveljavlja že na mnogih krajih in podjetjih, tedaj bi morda bilo upravičeno »neka« hvale in pozivanja na druge delodajalce. Sedaj pa nikakor ne! Seveda, ako vprašate delavke tega podjetja tam zunaj na cesti, kako je s plačo, bodo kakor »naučene« odgovorile: »36 do 40 din najmanj vsaka!« (Slučaji in priče.) Zakaj se objavlja ravno mezda z dne 8. avg. 1940? Prosimo podjetje, da objavi mezdno listo iz prejšnjih datumov in plačilnih period, ko »razni gospodje« in »Zveza združenih delavcev« še niso nastopili — in potem vse do dne 8. avgusta 1940, ko so že nastopili! Postrežite javnosti tudi z ono

ko monumentalno delo, zgradil. Naš slovenski delavec vsake stroke ni nič manj sposoben in vztrajen, kakor delavci drugih narodnosti.

Zato pa upravičeno hoče svoje pravice. Mezdo po kolektivni pogodbi, nadure in vse, kar gre po zakonitih določilih. Zadnji čas so se pojavile tozadevno nekatere potežkoče, da podjetje ne bi rado ugodilo delavskim pravicam. Intervencija centralne ZZD je bila nujno potrebna. Ako hoče podjetje ob zaključku dela uganjati z delavstvom kakšne komedije, bomo to tudi vzeli odločno na znanje.

resničnostjo, ko delavke s šestletno zaposlitvijo v tem podjetju — niti minimalne mezde niso dobile! Ali takrat ni obstojalo vprašanje, kdo je reditelj otrok in podobno?

Kaj smo nudili odpuščenim delavkam? Ali nič ne veste? Ste pozabili? Ali delavke v tem podjetju o tem sploh obveščene niso bile? Morda niso smele biti! Kdo pa je bil pri sodišču radi nadur odpuščenim, kdo se je z njimi končno pogodil in jim zahtevano izplačal? Gospodje od »Zveze« gotovo ne. »Zveza« je dala odpuščenim celo pravne nasvete in pri pomočke, da so se delavke dvignile kot zapostavljene za svoje zakonite pravice itd.

Na podrobnejše odgovore se še povrnemo. Radi resnice in pravice se ne bojimo nobenih groženj s tožbo. Dokazov imamo in prič ni nič koliko. Ugotavljamo ponovno, da tudi z dne 8. avgusta 1940 izkazane mezde niso zadostne v višini eksistenčnega minimuma niti za samske, še manj pa za poročene delavke, zlasti matere. Lastna hvala, cena mala! pravi pregovor. Kaj se s tem zasleduje, je vsakemu jasno. Zato pa še enkrat: Kdor je nasvetoval podjetju tak način borbe proti »Zvezi združenih delavcev«, je podjetju Cvetič Janez storil veliko neuslugo in...

Ako pa so mezde z dne 8. avgusta 1940 v tovarni perila Cvetič Janez, po mnenju bodisi podpisanih, ali nepodpisanih delavk, ali kogarkoli, v taki »dostojni« višini, da se jih ni treba sramovati javno objaviti, gre tedaj tu gotovo prvenstvena zasluga »gospodom pri Zvezi« in nikomur drugemu. Z večnim nerganjem in pozivanjem smo vendar toliko uspeli in dosegli, da je firma Cvetič z dnem 8. avgusta 1940 izplačala delavkam že take mezde, da si šteje »gospodom pri Zvezi« dati jase, pozitiven odgovor in priznanje na uspehih za njihov trud, zboljšati razmere delavkam v tem podjetju. Mi si k takim izvajanjem in članku samo čestitamo. Delavkam tovarne Cvetič Janez pa kličemo: Tovarišice, le naprej za nami, »gospodi od Zveze«! Vse! Kdor ni z nami, je proti vam! Vse v »Zvezi združenih delavcev«, da bo večja plača in boljši časi, kakor so!

Ziri

Dandanes, ko se zunaj v svetu brani narod proti narodu in se bori za svoj obstanek, se mora tudi pri nas boriti delavstvo za svoj obstanek. Voja vihra, ki divja, nam pobira kruh, surovin se kmalu za veliko stvari ne bo več dobilo. Kaj potem, ko tovarna ne bo mogla več obratovati? Delavec bo prepuščen samemu sebi. Kje dobiti zaslužek? Vse to se že danes vidi, ko gre ta val od tovarne do tovarne.

Tako se tudi pri nas med delavstvom opaža, da je postalo topo za vse; tudi njega je zadela vojna. Draginja ga skrbi, saj cene življenjskim potrebščinam kar tekmujejo med sboj! Zato smo bili primorani, da povprašamo za kakšno draginjsko doklado. In res je prišlo do razgovorov ter so nam kmalu primaknili nekaj procentov, kar pa bo le delno krilo izdatke. Pridali so za samce 5%, za može z dvema otrokoma 7%, za one z več kot dvema otrokoma pa 10%. Pri razgovorih so bili še precej uvidevni za naš težki položaj. Saj tudi mi uvidimo, da delodajalec ni z rožicami pot posajena in da imajo tudi svoje skrbi. A delavec je pred vsem v današnjih časih potreben pomoči.

Na žalost se opaža med nami še velika nezavednost delavca, ki stoji ob strani in pomišlja za vstop v organizacijo. Ali mislite, da bi dobili teh par procentov, ko bi ne bilo organizacije? Ne! Samo organizacija, predvsem pa naša, je pripomogla k temu. Zato se, delavci, zavedajte korist naše strokovne organizacije! Želimo, da bi kmalu tudi oni, ki še niso organizirani, sprevideli, da se le v skupni borbi in v naši katoliški organizaciji doseže boljši položaj.

Na Mali Šmaren, t. j. 8. septembra, bomo imeli slovenski delavski romarski dan, ko bodo romale vse podružnice na različna božja pota. Naša podružnica je izbrala za romanje Homec pri Kamniku. Vabimo vse člane, da se romanja udeležijo. Informacije se dobe pri tajniku podružnice. Prosim, da se odzovete v velikem številu!

Dne 24. t. m. ob 8 uri zvečer bo v občinskih prostorih širša seja. Prišel bo tudi zastopnik centrale. Vabimo vse člane in prijatelje naše organizacije, da se sestanka sigurno udeležite. Pokažimo delavsko zavednost!

Viničarji

Na razpravi viničarske komisije Selnica ob Dravi je tov. Veis Feliks dosegel uspeh — 850 din, ki jih je vinogradnik takoj izplačal. Naš viničar je tozadevno imel sodne razprave že pri sodišču, kjer je pravdo izgubil v celoti. Sedaj na komisiji je pa dobil.

V Hočah je bila razprava viničarske komisije, pri kateri je viničar tov. Gamser uspel v toliko, da dobi izplačanih 600 din — pri sodišču, kjer je pravdo z gospodarskim zgubil, pa »šenkanih« 3300 din. Obe zadevi sta bili zelo težkega in zamotanega položaja ter celo brez upanja na uspeh. Tajnik tov. Rozman Peter, ki je v obeh slučajih viničarje zastopal, pa je znal doseči, kar so drugi rekli, da je nemogoče.

Tukaj v mariborski okolici so nekateri gg. vinogradniki prišli na pametno misel, katere obstoji v tem, da napravijo pogodbo po predpisu, a plačajo pa po 5—6 din. Pogodbo imajo samo za slučaj kontrole oblasti. Ti gospodje so pravne osebe, ki razumejo kako se lahko izognejo predpisom oblasti. Mi viničarji si pa ne znamo pomagati, da bi si brez dolžnosti kaj pridobili, da bi lahko izhajali.

Še nekaj: Večina gg. vinogradnikov bi radi imeli viničarje z več delovnimi močmi brez otrok. Ne vemo pa kako naj se to zgodi? Treba bo najti način, da bi viničarke rodile kar delazmožne otroke, ki bi že drugi dan lahko oba delala.

Veliko se govori in piše proti »beli kugi«. Treba bo dejansko to »belo kugo« pobiti, drugače se bo pod takimi razmerami tudi med viničarji razpasla.

PRVI VINIČARSKI IZPITI

Na banovinski Vin. in sadjarski šoli, so se vršili dne 20. junija 1940 prvi viničarski izpiti, po pravilniku novega viničarskega reda.

Izpiti komisiji je predsedoval g. Pečovnik Konrad strok. učitelj vinarstva in sadjarstva na isti šoli. Kot člana pa sta bila: g. Zupančič Lojze kot vinogradnik in tov. Bedrač Ivan predelavec na Vin. šoli in predsednik tuk. org. vin.

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Naša romanja

• VUHRED

Dne 8. septembra (nedelja) poromamo vsi člani ZZD na Gorco pri St. Petru pod Mariborom. Tako smo sklenili na sestanku dne 18. t. m. soglasno. Hočemo enkrat ven iz teh gozdov Pohorja, iz večne gozdne sence, ven v sončne gorice, ven h Gorski Materi božji, skupno z ostalimi tovariši in tovarišicami! Pojdimo vsi v največjem številu! Nedeljska karta stane samo okoli 20 din.

SV. LOVRENC NA POHORJU

Ker gredo tovariši iz Vuhreda na romanje na Gorco pri Mariboru, pojdemo tja tudi mi, ki smo še bližje tega romarskega kraja. S tem bi naše romanje k Mariji v Pušavi odpadlo za letos. Stroški za nedeljsko karto vlaka do Maribora so malenkostni. Uspeh romanja na Gorco pa bo neprimerno lepši in večji. Tu pridemo skupaj z našimi delavci raznih, zlasti pa industrijskih strok Maribora in okolice. Tovariši, vsi na to romanje!

SEVNICA

Vsi delavci iz Sevnice smo se odločili, da poromamo dne 8. septembra na Sv. Planino nad Trbovljami. Iz Sevnice se odpravljamo z jutranjim vlakom do Trbovelj ter se priključimo trboveljski skupini in potem skupaj poromamo k Mariji na Sveto Planino.

Med sv. mašo bo ljudsko petje, po sveti maši pa bo na prostem veliko delavsko zborovanje.

Na to romanje vabimo vse naše prijatelje, stare in mlade, da v čim večji skupnosti poprosimo Marijo za boljšo bodočnost.

Nadaljne informacije in pa za romarski dan znaki se dobe pri tov. Obrču v Šmarju. Cena znaka je 1 din.

Ne odlašajte s prijavami.

CELJE

Priprave za romanje na Oljko 8. septembra so v polnem teku. Razveseljivo je, kako se člani in članice z zanimanjem pripravljajo. Za romanje se zanimajo tudi prijatelji naše ZZD. Ako bo šlo vse po sreči, bomo imeli tudi godbo na pihala s seboj, kar bo slovesnost romanja še povzdignilo.

Vse sosednje skupine ZZD vljudo prosimo, da nam pravočasno odgovore na poslane dopise, da bodo priprave nemoteno tekale.

Celjska skupina, kljub hudim časom in odsotnosti vodilnih članov zaradi orožnih vaj, vidno raste in napreduje, četudi bivši patentirani voditelji ne vedo, kaj bi storili od sovraštva in jeze, ko se med delavstvom vendarle jasni, da polagoma uvidevajo, kako nesmiselno jih je nasprotni tabbor vlekel za nos, dokler so mu slepo sledili.

Iz črnih revirjev

Bratovska skladnica razglasa:

Na temelju sklepa letošnje krajevne skupščine, da je treba spričo naraščajoče druginje zvišati hranarino, je sklenil krajevni upravni odbor na svoji seji dne 20. junija 1940, da se povišajo režijske dnevne mezde, ki tvorijo osnovo za izračunavanje hranarine.

Za kategorijo	Rež. dnevna mezda	Hranarina
izven	54.—	—
I.	48.—	32.—
II.	42.—	28.—
III.	37.—	24.66
IV.	32.—	21.33

Murska Sobota

V nedeljo 18. t. m. je imela naša podružnica sestanek gradbenega delavstva. Strokovno zvezo gradbenega delavstva je zastopal tov. Bitežnik, ki nam je v svojem poročilu obrazložil pomen organizacije v borbi za pravice gradbenega delavstva. Ustanovljen je bil gradbeni odsek pri naši podružnici, ki si je nadel kot svojo prvo nalogo, zbirati in prijaviti podatki o kršitvi socialne zakonodaje in kolektivne pogodbe na merodajna oblastva, ki se pri nas zelo pogosto dogajajo od strani delodajalcev. Na ta način se prepreči izkoriščanje delavstva. Vabimo vse zavedne in poštene gradbene delavce, da se čim prej včlanijo pri naši organizaciji ZZD. Tovariši, delavci! Le v skupnosti in slogi je moč naše borbe!

(Nadaljevanje s 3. strani.)

Izpit so polagali sledeči: Lešnik Martin, Lešnik Ivana, Lešnik Marija in Zorko Rupert, vsi od Sv. Križa nad Mariborom. Dva sta napravila s pravednim uspehom, dva pa z dobrim.

Viničarji, vzgajajmo naš naraščaj pridno, ter jih pripravljajmo na ta dan!

Kandidati za drugo leto naj se prijavijo na okrožnem tajništvu v Mariboru pravočasno.

dili ter se bali strahov tam, kjer jih ni.

Ti časi so za nami. Upajmo, da nam novi čas prinaša vstajenje slovenskega delavstva izpod okov raznih socializmov.

OKROŽJE MARIBOR

Okrožni odbor ZZD v Mariboru je na zadnjih sejah temeljito proučil spored radi romanja članstva podružnice ZZD iz Maribora in bližnje okolice. Udeležbo s kolesi okrožni odbor članstvu ne priporoča, ker bi jih morali z muko spravljati na Gorco, zraven tega pa jih tudi na Gorci ne bi imeli kam spraviti. Člani podružnice iz Sladkega vrha kolikor se jih ne pelje z vlakom) se lahko pripeljejo s kolesi v Maribor ter jih lahko spravijo v tamkajšnjih prostorih ZZD. Člani podružnice iz Hoč pa se pripeljejo v Pobrežje in jih lahko tam spravijo v Slomšekovem domu. Člani podružnic, splošne in gradbenih v Mariboru, imajo zbirališče pred Delavsko zbornico, dne 8. sept. 1940 ob 7 ure naprej. Točno ob 7.45 odkorakajo po Aleksandrovi cesti, kjer se jim pridružijo na Meljski cesti Sladkovrhčani. Člani podružnice iz Hoč se torej pripeljejo s kolesi do sedme ure v Slomšekov dom na Pobrežju, od koder skupno odkorakajo s Pobrežani ob sedmi uri čez brod in se tako priključijo v spodnjem Melju Mariborčanom in drugim. Podružnice Maribor, Sladki vrh in Pobrežje se pozivajo, da prinesejo svoje prapore s seboj, da bo sprevod čim bolj pester. Ob 9 uri bo nato v romarski cerkvi na Gorci pridiga, ob pol desetih pa sv. maša, pri kateri bo ljudsko petje. Po sv. maši bo na prostem veliko versko delavsko zborovanje, ki traja do 12 ure. Od 12 ure do 14 ure bo kosilo in prosta zabava. Ob 14 uri bodo slovesne večernice in nato zopet skupen odhod. Vsem petim podružnicam bo mariborsko okrožje poslalo še posebno okrožnico, katero morajo podružnice razdeliti med vse članstvo. Vse odbore podružnic že sedaj naprošamo, da na ta naš romarski dan pripeljejo vse članstvo, svoje in prijatelje našega pokreta. Ze danes začnite z agitacijo za čim lepšo udeležbo našega romanja na Gorci pri Sv. Petru!

TRŽIČ

Zanimanje za prvi romarski dan ZZD raste tudi v Tržiču. Za Gorenjsko je določena lepa božja pot v Ljubno. Iz Tržiča bo ob tej priliki vozil poseben avtobus. Peš se pripravljajo večje skupine, da gredo čez Kovor v Ljubno. Poldrugo uro hoda po lepi gozdni poti pridemo v Ljubno, ki stoji na gričku z lepim razgledom po zeleni savski dolini. Sredi vasi je lepa zgodovinska cerkev Matere božje, ki napravi na vsakega mogočen vtis.

Ta dan bodo pri tem svetišču zbrani vsi katoliško misleči delavci Gorenjskega kota: jeseniški kovinarji, tržiški predilni-

čarji, usnarji, kovači in drugi, da skupno prosimo našo pomočnico, da nas vodi po pravi poti skozi vse viharje, ki se v nas zaganjajo. Obenem bomo prosili za vse ostale tovariše, ki jih zaslepljenost brezbožnega internacionalizma trže iz skupnosti slovenskega naroda, da spoznajo zmoto in jo vržejo od sebe.

Po vsej Sloveniji se pripravlja delavstvo, da poroma na Mali Šmaren v Marijina svetišča. Tržič je bil vedno častno zastopan, ko je bilo treba pokazati slovensko katoliško miselnost in skupnost, zato tudi ob tej priliki ne bo zadnji.

Prijave za avtobus sprejema Mežek Marija, Ljubeljska cesta. Vsi, ki gredo peš, se zberejo pred Dekliškim domom. Za romarski dan so izdani tudi posebni znaki po ceni 1 din. Vsa navodila bodo še pravočasno izdana.

Sedaj pa pogumno na delo, da bo čim večja udeležba v Ljubnem!

V nedeljo, dne 25. t. m. ob 5 zvečer se vrši v Rokodelskem domu širša seja naše podružnice. O vseh zelo važnih spremembah strokovno organizacijskega dela nas bo obvestil zastopnik centrale. Zato vabimo vse članstvo in somišljenike, da se polnoštevilno udeležijo te širše seje.

DEL. BOMANJE NA SV. PLANINO

Za dne 8. septembra 1940 je napovedano delavsko romanje na Sv. Planino. Prosimo vse skupine ZZD, za katere je določeno po nalogu centrale romanje na Sv. Planino, da pohite s prijavami in sporoče na naslov ZZD Trbovlje »Društveni dom« kolikor članov se bo iz njihove skupine udeležilo romanja.

Spored na Sv. Planini:

1. Ob 10. uri sv. maša s cerkvenim govorom;
2. Po maši zborovanje na prostem.

KOČEVJE - DOLENJA VAS

Na Mali Šmaren gremo na božjo pot v Novo Štifo, kjer bo za nas posebna služba božja ob 9. uri zjutraj.

Iz Kočevja odpotujemo z vlakom ob 6. uri in izstopimo na postaji Ribnica. V Ribnici počakamo tovarišev in tovarišic iz Dolenje vasi ter skupno z njimi in z ribniškimi delavci nato nadaljujemo skupno pot na Novo Štifo.

Iz Dolenje vasi bomo šli deloma s kolesi, delno pa na vozež do Ribnice. Tam se združimo s tovariši iz Kočevja in Ribnice in skupno nadaljujemo božjo pot.

LJUTOMER

Naročamo vsem ostalim podružnicam, ki se radi oddaljenosti niso mogli udeležiti delavskega romanja v Jeruzalemu, naj se udeležijo romanja na Mali Šmaren po naslednjem redu: Podružnice iz Halož, Zavrč, Sv. Barbara v Haložah, Ptuj, Sv. Leonard pri Veliki Nedelji, Sl. Bistrica naj se udeležijo romanja, ki se vrši na Ptujski gorici. Tega romanja se udeležijo tudi zastopnik zveze tov. Košnik Joža. Ob tej priliki lahko uredite razne poslovne zadeve. Podružnice iz Fram, Limbuša, Maribora, Jarenine, Zg. Kungote, Št. Ilj pa naj se udeležijo romanja na Gorci pri Mariboru.

V nedeljo, dne 1. sept. t. l. se vrši sestanek ljutomerskih viničarjev po osmi sveti maši v dvorani Viničarskega doma. Govori tov. Košnik o vseh važnih sodobnih zadevah našega stanu. Zaradi velike važnosti tega sestanka vabimo prav vse viničarje, da se v obilnem številu odzovejo vabilu.

ECZ - Ljubljana

Strokovna organizacija ECZ - ZZD gre krepko naprej po začrtani poti. V kratkem času svojega obstoja je dosegla uspehe, ki bi jih drugi ne bili dosegli. S ponosom se danes lahko šteje med najbolj čvrste in za splošno dobrobit uslužbenstva najbolj delujoče strokovne organizacije. Vodena po načelih socialne pravičnosti in ljubezni do bližnjega, ne ozirajoč se na razno osebno naziranje, je organizacija po svojem neumornem in značajnem predsedniku tov. Šuštaršiču, ki mu zvesto pomaga celotni odbor, še posebno pa tovariša zaupnika Horjak in Košir, dosegla pri odločujočih uspehih, ki so bili za druge nedosegljivi. V razmeroma kratkem času je bilo nastavljenih 46 uslužbencev, ki so čakali nastavitve nad 2 leti. Ostalo je nerešeno vprašanje nastavitve par voznikov, mizarjev in kretničarjev ter delavstva v nočni službi. Po prejetih informacijah bodo tudi ta vprašanja zadovoljivo rešena. Nadalje so bile uvedene tudi nočne doklade in sicer din 5.— za nekvalificirane, a za kvalificirane din 7.50. Na intervencijo organizacije so bile tudi dodeljene prepotrebne omare za obleko uslužbencev v remizi in postavljena omarica za red službe na Viču. Organizacijo čaka še mnogo dela vendar upa, da bo ob razumevanju odgovornih činiteljev vršila še naprej svojo nalogo med uslužbenstvom.

Ob štiridesetletnici obstoja Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani

je javnost njeno vlogo pravilno ocenila, ki jo je imenovala

Zavarovalnico malega človeka

Nad 143.000 zavarovalnih pogodb ob njenem jubileju dokazuje, da Vzajemni zavarovalnici zaupajo najširše plasti našega naroda.

Slovenski delavec zavaruje pri Vzajemni zavarovalnici svojo hišico in svoje premoženje proti požaru, sebe zoper nezgode, v posebno velikem številu pa se organizira v zavarovanju Karitas, ki proti nizki mesečni premiji zavaruje za posmrtnino, doto otrok in starostno preskrbo.

Ne skleni nobenega zavarovanja, da se ne bi prej posvetoval s krajevnim zastopnikom domače Vzajemne zavarovalnice!